

aveiten ¹ 2026

Medlemstidning för Arbetets Vänner Huvudföreningen rf

135

ARBETETS VÄNNER HUVUDFÖRENINGEN 1891-2026

aveiten

Aveiten är
Arbetets Vänner
Huvudföreningen rf:s
medlemstidning.

78:e årgången

Utgivare:

Arbetets Vänner

Huvudföreningen rf.

Annegatan 26, 00100 Helsingfors

www.arbetetsvanner.fi

e-post: info@arbetetsvanner.fi

Redaktion:

Anna Kujala, Monica Lindeman,

Elianne Rehn

Material till Aveiten

kan skickas per e-post:

anna@tipos.fi

Redaktionen förbehåller sig rätten

att redigera insänt material.

Ändringar gällande adress-

eller personuppgifter tillställs

föreningens kansli:

Annegatan 26, 00100 Helsingfors

e-post:

asa.laukonlinna@arbetetsvanner.fi

Ombrytning och layout:

Tipos Ab

Tryckeri:

Forsberg, Jakobstad

ISSN 0356-0384

Materialdag Aveiten 2/2026:

13.3.2026

Utkommer vecka 16.

PÄRMBILDEN:

Stoltvättning på gång. På bilden
Rabbe Saxén och Tina Björkvall.

FOTO: Eivor Sommardahl

FÖRENINGENS FUNKTIONÄRER OCH FÖRTROENDEVALDA

Ordförande Kristina Björkvall
tina.bjorkvall@kolumbus.fi

Vaktmästare Oskar Thesslund
tfn 044 766 4102

Viceordförande Lars Silén

KANSLIET

tfn 044 766 4101

info@arbetetsvanner.fi

Verksamhetsledare Niki Hamro

Kansliassistent Stella Wahlström

AV Huvudföreningens bibliotek:

Bibliotekarie Åsa Laukonlinna

asa.laukonlinna@arbetetsvanner.fi

tfn 045 345 5562

Medlemsregister och adressändringar:

Åsa Laukonlinna

asa.laukonlinna@arbetetsvanner.fi

AV-teatern

Robin (Effe) Sundberg

robin.sundberg56@gmail.com

Bokklubben

Karin Bergman

tfn 040 551 5434

bokklubbenav@gmail.com

Bridgeklubben

Tom Schubert

tfn 040 527 8909

<http://www.bridgewebs.com/avbridge/>

Folkdanslaget

Antonia Palmén

av.hfors.folkdanslag@gmail.com

Konstklubben AV

Sten Palmgren

sten.h.palmgren@gmail.com

Musikklubben

Lars Silén

tfn 040 735 1628

lars.silen@kolumbus.fi

Rounddans

Olof Staffans

RöstRebellerna

Carola Tengström

tfn 050 588 0382

carola.tengstrom@gmail.com

Sandelssällskapet

Dick Lundell

tfn 050 539 0963

dick.lundell@gmail.com

Seniordansklubben

Inger Iiskola

tfn 050 335 6040

Squaredanslaget

Jörgen Ingman

tfn 050 3637 168

Umgängeskretsen

Maj-Britt Hedvall

umgangeskretsen@gmail.com

Vox Seniora

Carita Holmberg-Rosenqvist

c.holmbergrosenqvist@gmail.com

Walentinakören

Maria Parker

parker.maria@proton.me

Qigong

Ursula Öhrman

ursula.ohrman@gmail.com

Stiftelsen

Seniorhuset Gullvivan sr

www.gullvivan.fi

Ordförande
Ekonom och disponent

Carl-Johan Sanmark
Niclas Ståhlberg tfn tj. 010 837 0836

Medlem
Medlem

Ben Idström
Annette Lindahl

Tillsammans på AV

Det är föreningens motto för detta jubileumsår. Hur jubileet firas presenterades redan i senaste Aveiten och de första festligheterna är när ni läser detta redan förbi.

Barnfesten på trettondagen har tydligen behövt litet tid på sig för att "komma igen" efter att den anrika traditionen avbröts under ett par coronaår, men i år var det åter smockfullt hus. Ifall någon trodde att enkla, icke-digitala nöjen som mete och ringlekar inte går hem hos dagens barn så kom de farhågorna helt på skam. Både stora och små hade uppenbart roligt – tillsammans på AV.

Om succén hade att göra med att kända profiler från Buu-klubben var dragplåster för barnfesten kanske affischnamnet för Bunduls frågesport i Bokklubbens regi, **Stina Ekblad**, också lockar både tävlingsdeltagare och publik. Fast frågesporten är en tävling mellan kretsarna är det ju som vanligt inte viktigast att vinna utan att vara med – tillsammans på AV.

Februari kommer med Walentinakörens vändagskonserter, denna gång "hemma" i AV-huset, och AV-teaterns premiär med flera föreställningar, av vilka en är gratis för föreningens medlemmar, söndagen den 22 februari. Vi ses på konserter och teater – tillsammans på AV.

När det blir dags för medlemsfesten på kvällen kan vi sedan samlas av oss högtidligheten och samlas under friare former för att äta, snapsa, sjunga, mingla, dansa och slå klackarna i taket – också det tillsammans på AV.

Ni ser mönstret: Alla de beskrivna tillställningarna syftar till att föra medlemmarna samman. Det är även den gemensamma nämnaren för alla evenemang som följer senare under jubileumsåret. Information om dem finns att läsa annanstans i denna tidning och ges närmare efterhand via föreningens alla informationskanaler. Välkommen med!

En from önskan är att AV-andan, den vänskap och gemytliga stämning inom föreningen som äldre föreningsmedlemmar talar om och numera litet saknar, ska få ny växtkraft av tätare möten mellan föreningsmedlemmarna, också utanför de egna kretsarna.

En blick i backspegeln visar att föreningen har blomstrat mest när dess verksamhet har haft betydelse för en vidare krets än att som idag främst erbjuda hobbyer som roar oss medlemmar personligen själva. Kanske främjar det AV-andan om vi hittar tillbaka till verksamhetsformer där vi kan vara till nytta också för andra. Också det kan vi göra – tillsammans på AV.

Kristina Björkvall,
ordförande för
Arbetets Vänner Huvudföreningen

En from önskan är att AV-andan ska få ny växtkraft av tätare möten mellan föreningsmedlemmarna, också utanför de egna kretsarna.

Jubileumsfirandet kulminerar under våren lördagen den 28 februari med ett tredelat program som inleds med uppvaktning vid några särskilt bemärkta föreningsmedlemmars gravar. De som uppmärksammas är första ordföranden **Rudolf Elving**, mångåriga ordföranden **Randall Nybom**, hans efterträdare **Harry O. Andersson**

med hustru, långvariga sekreteraren **Anita Andersson**, samt hennes efterträdare **Yrsa Ranki**, som också var redaktör för Aveiten. Tack vare dessa personer och otaliga andra eldsjälar finns vår förening och kan vi fortfarande, 135 år efter att den kom till, vara tillsammans på AV.

Högtidligt program utlovas också för den solenna dagsfesten. Enligt planen blir det sång- och musikunderhållning, bland annat invigning av den nyinförskaffade flygeln. På festen tilldelas en lång rad aktiva föreningsmedlemmar Arbetets Vänner Centralförbund rf:s förtjänsttecken i silver respektive guld samt hederstecken. Bland dem som dekoreras återfinns många av dem som under senare år har ställt upp för föreningen och oss alla – tillsammans på AV.

ÅRSFEST 135 ÅR

lördagen den 28.2 2026

Arbetets Vänner Huvudföreningen rf

Kl. 10 Blomsterhyllning vid tidigare medlemmars gravar.

Kl. 14 Solenn årsfest med sång och musik, utmärkelser, uppvaktningar, bubbel och smörgåstårta.

Kl. 18 Medlemsfest med snapsvisetävlingens final till pärlor och blinier vid sittande bord, kaffe och födelsedagstårta, underhållning i olika våningar, bålbar samt dans.

Anmälan till medlemsfesten senast 20.2.
Max 120 deltagare i anmälningsordning.
anmalan@arbetetsvanner.fi

ARBETETS VÄNNER HUVUDFÖRENINGEN
1891-2026

VÄLKOMMEN!

Välkommen på 135-årsfest!

Alla medlemmar önskas hjärtligt välkomna att fira Arbetets Vänner Huvudförenings 135-årsjubileum lördagen den 28 februari 2026.

PROGRAM

KL. 9.30 START FÖR BLOMSTER-

HYLLNING vid bemärkta tidigare medlemmars gravar på Sandudds och Malms gravgårdar. Intresserade medlemmar är välkomna att delta på plats tillsammans med bl.a. styrelsen. Förfrågningar **Monika Weckström** tfn 040 518 5335.

KL. 14 SOLENN ÅRSFEST

- Hälsningsord, utmärkelser, uppvaktningar samt sång- och musikprogram som avslutas av Vox Seniors.
- Bubbel och smörgåstårter serveras.
- Klädsel: mörk kostym.
- Alla välkomna utan anmälning!

KL. 18 MEDLEMSFEST

Snapsvisetävling, final, i Umgängeskretsens regi. Pärlor och blinier intas till tävlingsbidragen vid sittande bord i Festsalen, våning II. Musikklubben inleder med skänkvisor och Walentinakören avslutar sitsen.

Efter middagen kaffe och födelsedagstårter, Klubblokalen, gatuplan och Kretsarnas sal, våning V.

Litterär karaoke i Bokklubbens regi, Kretsarnas sal, våning V.

Bålbar i Möteslokalen på våning IV.

Kvällen avslutas med dans till Berndt Pihlströms enmansorkester, i Festsalen på våning II. Folkdanslaget inleder dansen.

Klädsel: fri festklädsel.

Anmälan till medlemsfesten

Obligatorisk anmälan till medlemsfesten senast 20.2.2026. De 120 först anmälda ryms med. Festplats är AV-huset.

e-post anmalan@arbetetsvanner.fi.

De medlemmar som inte har e-post kan, som uppgett i kalendarier i december, kontakta **Elianne Rehn** i ärendet per tfn 050 357 4751.

Fackeltåg med servetter in till festborden 28.2

Alla tågar med en egen fackla till bordet när servettbrytning inleder den stora medlemsfesten. Inte bara för att höja feststämningen med en färgstark servettfackla i glaset och för att underlätta festfixarnas arbete, nej, utan också för att förankra föreningens symbol, facklan.

Nu viker vi vår egen servett!

Följ bildinstruktionen intill och använd gärna en matservettstorlek på cirka 40 x 40 cm.

Vill du helst bryta dig en servett i fackelmodell hemma i lugn och ro och ta den med dig på fest? Det går bra och om inte, så väljer du dig en färgglad pappersservett i foajén och bryter facklan på plats där AV-husets experter på fackelbrytning är behjälpliga.

1. Veckla upp servetten till en kvadrat

2. Ta tag i ena hörnet och vik den diagonalt till en triangel

3. Vik hela servetten 1 cm i taget nerifrån och upp som ett dragspel

4. Sätt pekfingeret i mitten och vik servetten dubbelt så att ändarna möt

5. Klar!

Jubileumsseminarium

Det lär knappast ha undgått någon att AV just har inlett ett jubileumsår sin 135-åriga existens till ära. Ett av programmen är ett jubileumsseminarium i mars i samarbete med Förbundsarenan där vi dryftar föreningslivets vara eller inte vara från många

olika aspekter. Det säjs att Finland är föreningarnas förlovade land och förvisso sköter civilsamhället, som också kallats den tredje sektorn, en mängd funktioner som annars skulle bli helt förbisedda. Samtidigt ser vi att det blir allt kärvare för föreningar

av olika slag att hålla verksamheten igång och rekrytera nya medlemmar. Vilken är föreningarnas roll idag och vilken kan den vara i framtiden? Kom med och inspirera och inspireras lördagen den 21 mars kl 14-17 i AV:s festsal.

AV-teatern

Välkommen på fars till AV-teatern!

AV-teatern ger *Jo det gällde annonsen* av Marc Camoletti.

Regi: Johan Aspelin

Premiär: 20.2.2026 kl 19

Boka din biljett på, tfn 044 766 4103

eller per e-post: biljetter@avteatern.fi

Föreställningen utspelar sig på sent 1970-tal i Frankrike. Vi har att göra med fyra damer med rätt olika bakgrund som delar lägenhet. Var och en av dem sätter in en annons i tidningen och sen börjar missförstånden. Pjäsen är rolig, underhållande och harmlös. Den saknar de för farser så kännspaka dörrspringen och ingen ljuger medvetet för någon. Det roliga uppkommer som ett resultat av en massa missförstånd. Roligast med pjäsen är att publiken hela tiden vet vad det är frågan om men på scenen är man förvirrad och bortblandad. Regissören och hela gänget önskar alla varmt välkomna till en underhållande och rolig kväll börjande den 20 februari. Pjäsen spelas sedan ända till slutet av mars.

På scen: Robin Aspelin, Sandra Aspelin, Wilhelm Nielsen, Jens Nyström, Serafina Paille, Jonna Sundberg, Robin Sundberg och Frida Sångfors.

GRATIS JUBILEUMSFÖRESTÄLLNING för Huvudföreningens medlemmar söndagen den 22.2 kl. 15.

Anmälningar till biljetter@avteatern.fi
eller tfn 044 766 4103

Med ryms 80 personer enligt principen:
först till kvarn får mala.

Föreningen bjuder också på
kaffet i pausen.

Spelplan

20.2 kl. 19
22.2 kl. 15 SLUTSÅLD
24.2 kl. 19
25.2 kl. 19
3.3 kl. 19

7.3 kl. 15
8.3 kl. 15
13.3 kl. 19
14.3 kl. 15
20.3 kl. 19

22.3 kl. 15
24.3 kl. 19
28.3 kl. 15
29.3 kl. 15

Vad vore vändagen utan Walentinakören?

Välkommen på Walentinakörens traditionella vändagskonsert 14.2.2026 i Arbetets Vänner Huvudföreningens festsal, Annegatan 26, Helsingfors. Kören uppträder kl. 15 och kl. 18, dirigent Kati Sannelvuo.

Temat för konserten är "Kärlekens många ansikten" – vi firar kärleken i dess olika former. Kärleken är livsviktig och omger oss under livets gång – eller borde göra det. Det handlar om så mycket: längtan efter den älskade när hösten kommer, en romantisk promenad i sommarnatten, besvikelse, desperat vädjan, eufori, nostalgi, varma minnen... Kärleken berör oss alla.

Biljetter 20 € från webbshoppen www.walentinakoren.org och vid dörren (om det blir biljetter över). Kaffeservering med tilltugg till det förmånliga priset 10 € före, emellan och efter konserterna.

Julstämning med Walentina

I december bjöd Walentinakören på en lite annorlunda julkonsert. Det var uppträdande av kören men också väldigt mycket allsång vilket uppskattades av publiken i AV:s festsal. Man vill ju gärna sjunga med i de traditionella sångerna som man har i ryggmärgen sedan barnsben. Kören sjöng några vackra men lite mindre vanliga julsånger som förhöjde stämningen.

Sedan bjöds det på glögg och hembakt i många olika fasoner och former, allt lika läckert. Det muntra sorlet i foajén skvallrade om att aveiterna hade också annat än julsånger gemensamt och stämningen var hemtrevligt varm. Kanske det här kan bli en tradition, hoppas Aveitens utsända.

SKRIBENT OCH FOTOGRAF:
Moa Lindeman

En finstämd Misty Mountain framförs av Jan och Vivianna på Vinterkonserten 21.12

Röstrebellerna

RöstRebellernas ledare, Marika Krook:

– Det har varit ett superår! Modet har vuxit, många av dem som i början drog sig undan står nu på sig och tar plats längst fram. De som inledningsvis dominerade ger småningom rum för andra. Självförtroendet har stärkts.

FOTO: Elianne Rehn

Höstmötet

Oförändrad medlemsavgift, nya ledamöter i styrelsen och nämnderna

HUVUDFÖRENINGEN höll sitt höstmöte 23.11.2025. Medlemsavgiften för år 2026 förblir densamma som år 2025, alltså 30 euro.

Budgetförslaget godkändes efter justeringar och en klargörande diskussion, bland annat om föreningens lån, kretsarnas medlemsantal i förhållande till kretsarnas bidrag samt konkurrensutsättningen av renoveringsprojekt.

Vad gäller föreningens hus finns det enligt experter behov av att installera maskinell ventilation. Baserat på preliminära offerter är det fråga om ett kostsamt projekt, vars genomförande styrelsen fortsätter att utreda.

Hysesförmedlaren Newsec Oy har tagit över uthyrningen av butikslokalen på Eriksgatan 8, som har stått tom i över ett år. Även uthyrningen av kontorslokalen på Eriksgatans fjärde våning (senast 3D Taitos lokal) har nyligen överlåtits till Newsec.

På mötet framfördes kritik mot att i verksamhetsplanen göra ändringar i kretsarnas

texter; till exempel att använda benämningen "AV-huset" för föreningens hus samt att ersätta "aveiter" med "föreningsmedlemmar". Det ifrågasattes att man uppifrån dikterar hur medlemmarna ska benämna huset och varandra. Däremot framfördes önskemål om att användningen av stor eller liten begynnelsebokstav till exempel för Festsalen och Kretsarnas sal slås fast och är konsekvent.

Vad gäller föreningens påbörjade strategiarbete framfördes från kretshåll en önskan om att få delta i diskussionerna, samtidigt som man undanbad sig mer pappersarbete. Strategiarbetet väntas få ett uppsving i år.

Personval

Valnämnden föreslog ett återval av föreningens ordförande **Kristina Björkvall**, vilket understöddes.

I tur att avgå från föreningens styrelse var **Viveka Högnäs-Mellner** och **Holger von Troil**, som båda hade undanbett sig återval.

Peter Österberg, vars mandatperiod skulle ha varat till slutet av år 2026, avgick också. **Christel Holmlund** och **Tomas Tallqvist** valdes för stadgeenlig mandatperiod på tre år och **Jörgen Ingman** för Peter Österbergs återstående mandatperiod.

I tur att avgå från valnämnden var **Peter Oljemark** och **Robin Sundberg**. Robin Sundberg återvaldes och **Eivor Sommar Dahl** valdes i stället för Peter Oljemark, som hade undanbett sig återval. Dessutom avgick Tomas Tallqvist och Jörgen Ingman, som valts till medlemmar av styrelsen. **Stefan Ekholm** och **Sten Palmgren** valdes i deras ställe.

Till medlemmar i inventeringsnämnden återvaldes **Rabbe Saxén**, **Anders Häggblom** och **Kim Fredriksson**.

Styrelsens förslag att **Maj-Britt Hedvall** tilldelas AV Centralförbundets hederstecken, vilket centralförbundets styrelse har godkänt, godkändes av mötet.

SKRIBENT: Anna Kujala

Trädgårdsutskottet

Självständighetsdagen firades på AVH!

PÅ LÖRDAG KVÄLL den 6 december 2025 samlades ett antal aveiter ute på innergården för att fira landets 108 självständighetsdag. Det var trädgårdsutskottet som sammankallat oss till denna tillställning, som samtidigt var innergårdens säsongavslutning, med varm glögg och de sista kornarna på grillen för år 2025.

Tyvärr tvingade regnet och kylan även de hurtigaste aveiter att söka sig inomhus efter ett tag. Trädgårdsutskottets ledare, **Peter Österberg**, internt i utskottet även benämnd storträdgårdsmästare, höll ett kort tal, i vilket han hoppades att innergården skall bli en populär mötesplats för aveiterna. Han sade att klubblokalen och innergården kompletterar varandra, som fora för gemytliga samtal i en inspirerande omgivning.

Därefter följde diplomutdelning. **Oskar Thesslund** tilldelades ett inramat diplom för all den hjälp han gett utskottet i dess verksamhet. Han får även framledes kalla sig hedersträdgårdsmästare. Härefter skålades

för fosterlandet, AVH och nye hedersträdgårdsmästaren.

SKRIBENT OCH FOTOGRAF:
Casten Idström

Trädgårdsutskottets ledare Peter Österberg med diplom som senare räcktes över till Oskar Thesslund som tack för all hjälp han gett utskottet.

Nytt i AV-huset

Lägger du märke till förändringar, något nytt eller små förbättringar i vårt fina AV-hus? I den här spalten berättar vi om aktuella nyheter, reparationer och trivselförbättringar.

Vid huvudingången har nya infotavlor installerats på båda sidor om ytterdörren. De är konstruerade av vår strömkarl **Derrick Berlin**. Kontakta kansliet för information om hur kretsar och verksamheter kan synas där.

De 200 stolarna i festsalen maskintvättades före jul. Sju medlemmar deltog i arbetet under ett par dagar – ett stort tack! Sitt försiktigt och låt helst bli att hålla drycker på de nytvättade stolarna.

Festsalen har inför julfesterna fått en ny flygel, som håller stämningen.

Belysningen i festsalen har förbättrats efter synpunkter från Bridgeklubben.

Tillgång till cykelparkering inomhus, kontakta kansliet för närmare information.

Många medlemmar har ännu inte upptäckt Klubblokalen/biblioteket i gatuplanet, ingång till höger om hissen – titta gärna in!

På gång

Många projekt står på kö. Framöver kommer vi i månadsbrevet att informera om de punktsatser som står näst i tur – då kan man också anmäla sitt intresse att delta.

Anmäl dig till skojigt Jubileums-talko!

Inom kort har vi ett skojigt gemensamt projekt då AVH:s logo ska limmas på de 200 temamuggar som redan köpts in. Arbetet sker i **Anders Meders** affär på Lönnrotsgatan, där logon sedan bränns fast.

Är du intresserad av att delta? Anmäl dig preliminärt till Tessa Ehnholm 0400 407 539.

SKRIBENT Tessa Ehnholm
FOTOGRAF Rabbe Saxén

Lasse Henriksson tvättar stolar – som det faktiskt finns en hel del av på AV – med en ångtvättare. Resultatet var påtagligt. Under två talkodagar tvättades alla stolar i andra våningen. Till vänster Tessa Ehnholm och Nina Henriksson.

*Kärleken
många ansikten*

VALENTINAKÖREN 14.2.2026
Dirigent Kati Sannelvuo

Lördagen 14.2.2026 @ 15.00 och 18.00
Arbetets Vänner, Annegatan 26, Helsingfors
Biljetter 20 €, under 13 år gratis
www.valentinakoren.org

Aveiten frågor – utskotten svarar

I den tredje delen av Aveitens pågående presentationsserie vill vi synliggöra vitaliteten i våra gemensamma nämnder, utskott, råd och kommittéer och ge dem ansikten. Törs man hoppas att entusiasmen smittar? Arbetsgrupperna är fler än det finns kretsar i föreningen och de aktiva välkomnar gärna återväxt och tillskott av föreningsmedlemmar som kan tänka sig att aktivera sig över kretsgränserna.

REDAKTÖR:
Elianne Rehn

Informationsutskottet

Vad gör ni och hur ofta?

Vi gör snabba ryck per e-post. Och det ett varierande antal gånger i månaden, eller veckan vid behov. Det kräver knappt någon fysisk närvaro utan kan skötas varifrån som helst – men då vi enstaka gånger träffas har vi det jättetrevligt.

Vi delar på uppgifterna att posta på Facebook, uppdatera på webbsidan, affischera våra evenemang, handha utskick och informera externt vid behov i exempelvis Hufvudstadsbladets föreningspalt eller i radions Evenemangsfredag.

Undantaget som bekräftar regeln inträffar med nästan två månaders intervaller för var och en av oss. Turvis sammanställer vi nyhetsbrevet som medlemmarna får per mejl och det kan det den veckan ibland vara viss stress med att insamla nytt/aktuellt samt komprimera det till en sida text.

Vad vill ni lyfta fram?

Infoutskottet är en fin utsiktsplats över vad som försiggår i föreningen och när man får kontakter i olika kretsar känner man sig mera engagerad.

Utmärkelseutskottet encore

Vi presenterar det här utskottet en gång till för vi missade senast det centrala i artikeln, nämligen bilden med bildtexten. Alltså själva idén att ge de så osynliga utskotten ansikten, synlighet och namn på medlem-

mar. Främja möjligheterna till att verkligen närma sig någon man känner igen på utseendet, och växla några ord lite försynt.

Vad gör ni och hur ofta?

Efter att ha utsetts av styrelsen har vi i

utskottet aktiverat oss under den gångna hösten. Det är undantagsvis 10 år sedan utmärkelser utdelades senast, det p.g.a. pandemin som hindrade firandet av våra 130 år. Följaktligen ska det bli ett större medaljregn nu under 135-årsjubileet.

Vi har berett förslagen för utdelningen på den solenna delen av jubileumsfestligheterna 28.2.2026. Vi uppdaterar utmärkelseförfarandet och bemödar oss om ett så rättvist val av mottagare som möjligt. Det finns luckor i statistiken och erkänsla förtjänas också av en hel del osynligt arbete och ansvar.

I år har vi skjutit tyngdpunkten i motiveringarna från tiden man varit medlem mot insatser i föreningen. Vi har också luckrat upp ordningsföljden, exempelvis så att silvermärke inte längre måste förlänas före guldmärket.

Något ni önskar av oss medaveiter?

AVH:s styrelse utser utskottet bland långvariga medlemmar. För denna gång är vårt arbete utträttat, men om fem år är det dags igen. Alla aveiter är då välkomna att föreslå medaljkandidater via sin egen krets. Vi ber om motiverade förslag hösten 2030 nästa gång.

Utmärkelseutskottet: Monika Weckström, Tom Schubert och Dick Lundell. Saknas på bilden: Rune Öhman, Tina Björkvall och Niki Hamro.
FOTO: Elianne Rehn

Informationsutskottet:
Viveka Högnäs-Mellner, Elianne Rehn och
Casten Idström. I bakgrunden "en arbetare"
av Robert Stigell.
FOTO: Debuterande gruppsselfiefotograf
Casten Idström.

Vad är roligt?

Roligt är det när vi träffas förstås men visst blir vi extra glada när vi möts av gensvar, tips och frågor från läsarna! Och inte känns det illa heller när vi möts av t.ex. en lyckad affisch i trapphuset på Annegatan.

När känner ni er nöjda?

Nöjda är vi naturligtvis när all info blir rätt och i rättan tid. Men mera meningsfullt känns det när det märks hur informationen nått fram och mottagarna har agerat på den – och allra mest när den kontaktskapede effekten uppstår också läsarna emellan.

Något ni önskar av oss medaveiter?

Vad hoppas vi då: att alla kretsar och arrangörer automatiskt en vecka före månads-skiftet skulle skicka in det material som ska komma med i nyhetsbrevet.

Vi vill förtydliga oss i form av en platsanons: Du som är alert, gillar att formulera kortfattad text, illustrera, eller komponera affischer på nätet eller vara pressekreterare skulle vara en idealisk medlem i vårt utskott. Du må vara en begynnande kreatör eller en systematisk organisatör – du får gärna åta dig en smalare uppgift.

Berätta för oss vad du kanske någon gång drömt om att prova på! Det kan kanske komma till nytta nu. Digital grafisk kreativitetslust behövs allt mer och FloMembers-kunskaper. Och flera nyhetsbrevskrivare önskar vi som sagt.

E-post: infoutskottet@arbetetsvanner.fi

**Saturday
Night Fever**

**RETRO-
DISCO**

14.3.2026
kl. 19-22

Under 50-
åringar bara
i vuxet sällskap

Fritt inträde
Välkomna!

Gärna tidsenlig
klädsel, kolla
t.ex. UFF

Arbetets
Vänner
Huvudföreningen

Annegatan 26
Helsingfors

Bål &
snacks

BYOB

**Släpp lös
din inre
Travolta!**

Författarbesök: Karin Collins

Foajén fylldes till sista platsen onsdagen den tolfte november när aveiterna trotsade höstrusket och kom för att lyssna till bakgrunden för och processen med Hangö-trilogin. Det stod helt klart att de flesta hade läst böckerna och många hade dem med sig för att få en handskriven dedikation av författaren. **Karin Collins** är född och uppvuxen i Hangö men har levt många år av sitt vuxna liv i Storbritannien. Hemlängtan fick henne att börja skriva och den blev starkare ju mer hon skrev. Nu bor hon sedan många år tillbaka i Hangö igen.

Lotsad av **Sissel Korpisolas** initierade frågor ledde Karin Collins oss in i den omständiga processen bakom tillkomsten av en bok, för att inte tala om tre böcker, som samtidigt skulle vara en trovärdig historisk skrivning och en sammanhängande roman.

Hon hade inte ursprungligen tänkt att det skulle bli en trilogi, men det fanns bara så mycket material som behövde komma i pränt. Det blev sammanlagt cirka 1200 sidor.

Collins läste allt som fanns tillgängligt om Hangö och kriget – det visade sig vara huvudsakligen faktaböcker och ingen skönlitteratur.

Hon sökte upp människor som antingen hade upplevt tiden 1939–1942 eller forskat kring den. Frontmuseet i Lappvik blev en stor upplevelse för henne och en rik källa till information. Hon läste sig igenom allt som skrivits i tidningarna och var noga med sanningshalten i det hon skrev. Hon ville inte riskera att hangöborna skulle anklaga henne för att förfalska historien.

En intressant detalj som Karin Collins tog upp vid en publikpresentation är episoden där Disa går ut på berget och ser norrsken vid södra horisonten, vilket hon först tror är ljus från bombardemang. Då var det någon kritisk åhörare som påpekade att norrsken brukar synas norrut och Collins blev tveksam. Men redan samma kväll som diskussionen hade utspelat sig kunde man se norrsken på himlen söder om strandklipporna i Hangö.

Historien utspelar sig kring huvudsakligen tre personer i olika åldrar: Aino, som är tonåring i början av berättelsen och mycket förälskad, Disa, en medelålders kvinna med pondus och med ett liv också före Hangö samt Hjalmar, en gammal fiskare i Kapellhamnen och hans förhållande till sin hustru och till sin lilla sonson.

Karin Collins
besökte föreningen
i november.

Allting börjar i en fridfull liten badort den sista badhussommaren 1939. Folk njuter av strandliv, av tennis, god mat och social samvaro. Men orosmolnen börjar hopa sig. Det avlägsna mullret av kriget i Europa hotar vid horisonten, men hangöborna och semesterfirarna kan ju inte tänka sig att detta skulle komma att drabba Hangö. Sista november 1939 faller de första bomberna. Parallellerna till de senaste årens händelser i Ukraina är kusliga.

Den andra delen av trilogin handlar om evakueringen och livet i förskingringen runt om i Finland. I den tredje boken har "arendatorerna" lämnat Hangö och stadsborna får återkomma till sin hemstad och sina skövlade hem. Förstörelsen är närmast total, men hoppet finns där och sisun att sätta igång med återuppbyggnadsarbetet.

Karin Collins har ett mycket vackert och nyanserat språk och hennes igenkännande beskrivningar av de olika personerna gör dem mycket levande för läsaren. Trots att händelserna i böckerna är hemska och tragiska så går det en stark tråd av hopp, segerhet, beslutsamhet och omsorg om grannar och vänner genom böckerna. Som läsare bärs man av förvisningen om att allt ändå kommer att ordna sig.

Det var inte bara karelarna som fick flytta på sig och inte bara vid östgränsen striderna stod.

Det har visat sig att trilogin om Hangö 1939–1942 har fyllt en viktig funktion för att berätta för både yngre hangöbor och övriga finländare om hur det verkligen var.

Lärarna vid Hangö gymnasium har läst böckerna tillsammans med sina elever och använt dem som undervisningsmaterial både i modersmål och historia. Skolelever och alla andra människor för den delen får en bättre och livfullare uppfattning om historiens gång genom verkliga människors upplevelser än genom att läsa årtal och faktabeskrivningar om anfallsplaner och försvarspositioner.

Karin Collins har gjort en betydelsefull insats för att vi finländare ska förstå den här delen av vår närhistoria. Det var inte bara karelarna som fick flytta på sig och inte bara vid östgränsen striderna stod.

SKRIBENT: Moa Lindeman
FOTOGRAF: Elianne Rehn

En ny stickgrupp har startats i AV-huset

VÄLKOMMEN med onsdagen den 11.2 i Klubblokalen i gatuplanet. Därefter varannan onsdag kl. 12–15 träffas stickarna i Klubblokalen och det är alltså den andra och fjärde onsdagen i månaden. Målet är att sticka något som kommer till nytta. Nybörjare är också hjärtligt välkomna med, stickor finns att låna och lite garn att starta med.

Kontaktpersonen för Sticka & nytta är **Marianne Rönnholm**, 040 532 2866, fronnholm@kolumbus.fi

Med på första träffen: Maria Widén, Peggy Karanen, Marianne Rönnholm och Cata Sergelius. Hanna Wagner och Christel Holmlund saknas på bilden.

Utvandrarna i Sydamerika

– Ja, den väljer vi, sade vi i Bokklubben unisont då vår ledare **Sissel** tipsade om romanen *Sveasagorna* av **Linus de Faire**. En nyutkommen bok (2025) som ingen av oss hört talas om, varken boken eller författaren, men temat lockade.

Emigrationen till

Amerika har det skrivits mycket om, vem känner inte **Mobergs** *Utvandrarna*, men då är det Nordamerika det handlat om. I *Sveasagorna* skriver de Faire om utvandring till Sydamerika, via Brasilien till den svenska – och finländska – kolonin i Misiones i Argentina, som det ännu finns spår kvar av.

Författaren har åtminstone delvis utgått från personer i sin egen släkt då han kommit ämnet på spåret, men han har dessutom ägnat sig åt omfattande forskning. Det här är en mycket väl researchad bok.

Även finländare skymtar fram:

”En tidig morgon under senhösten vadade vi genom Uruguayfloden och från San Javier red vi på mulsnor upp mot Bonpland. Pastorn ville besöka den finska kolonin där som sedan knappt ett decennium tillbaka kämpade för sin existens. En botaniker vid namn **Arthur Thesleff** hade utsetts till ledare för Nueva Finlandia, ett utopiskt paradis...” (s.270)

Boken *Sveasagorna* är en episk familjeberättelse som omspanner hundra år och utspelar sig på tre tidsplan, med början 1909, ett 1970-tal i militärjuntans Argentina och en sorts avslut 2009.

Sveasagorna är en bok om överlevnad. Alla överlever inte, kan jag avslöja. Det är fruktansvärda umbäranden som drabbar den fattiga familjen från en gruvort i Norrbotten, som i början av 1900-talet nappar på erbjudandet om att gratis få ett stycke

”Boken är ett verkligt romanbygge där författaren väver in många berättelser, händelser och människoöden.”

bördig mark nära Uruguayfloden i Brasilien. De väntar sig apelsiner, bananer, solsken och lättodlade grödor, men får istället kämpa mot den farliga regnskogen vid kanten av en över-
svämningsbenägen flod.

Boken innehåller väldigt mycket fakta – på bekostnad av personskildringen, sade en av oss i Bokklubben, men jag tycker romanen fungerar. Berättarperspektivet växlar mellan personerna, det alltid är någons berättelse vi följer. Det mesta berättarjaget är nog Arturo, den ena hälften av tvillingparet Lovisa och Artur som blir till Luisa och

Arturo i det nya landet. Boken är ett verkligt romanbygge där författaren väver in många berättelser, händelser och människoöden. Den mest skakande delen är avsnitten från 1976.

Det är en stark och drabbande bok. Den är bitvis nästan outhärdlig men samtidigt otroligt bra, intressant, lärorik och spännande. Hittas i vårt bibliotek.

Viveka Högnäs-Mellner

Julfesten 14.12.2025

Hälsningar från biblioteket

Vilka godbitar som väntar i biblioteket!
Eller är alla heta boknyheter redan utlånade? Det lönar sig att komma och titta i hyllorna.

Vi kan bland annat locka med:

Tre öar av **Sophia Jansson**,

Döda trakten av **Monika Fagerholm**,

Saker som gör det lättare att dö av **Ulla-Lena Lundberg**,

Skuggas av **Ann-Luise Bertell**,

I skrivande stund av **Merete Mazzarella**
och

Att färdas mot källor av **Märta Salokoski**
från Konstklubben AV.

Bokklubbens vårläsning

På våren läser Bokklubben följande böcker som också kommer att finnas i biblioteket, de första tre har redan hunnit dit. (Bokklubbens medlemmar har dock förtur.)

Hafni berättar av **Helle Helle**,

Kungen och urmakaren av **Arnaldur Indridason**,

Den hemliga staden av **Mårten Westö**,

Ålevangeliet av **Patrik Svensson**

De levande av **Ida Turpeinen** (den utkommer på svenska i mars).

Nytt sällskapsspel

Förutom både nya och äldre läsvärda böcker finns det ett nytt sällskapsspel i klubblokalen jubileumsåret till ära.

I uppdaterade spelet *Vi ses under klockan – igen!* kan du testa dina kunskaper om Helsingfors. Utmana din krets – eller spela med den du råkar träffa i klubblokalen!

Valentinakören under ledning av Kati Sannelvuo.

Moa Lindeman.

- I 40 år har jag drömt om att någon någongång skulle be mig recitera Tomten, Rydbergs välkända juldikt. Nu har det äntligen hänt, säger en lycklig **Moa Lindeman**. Och hon uppträder med den äran, det hörs inte i patoset att hon laddat i årtionden utan den tydliga uppläsningen är levande, balanserad och mycket vacker! En eloge förtjänar också det näpna luciatåget med sina ljusa barnaröster och publiken för sitt andäktiga lyssnande. Valentinakören överraska-

de med dramatiskt arrangemang av traditionella julsånger och fina vinster kunde vinnas i lotteriet, exempelvis en biljett till AV:s fina 135-års jubileumsmiddag i kandelabersken den 26 september. Mera om den och biljettförsäljningen i nästa nummer av Aveiten.

SKRIBENT: **Elianne Rehn**
FOTOGRAFER: **Raili Takolander**
och **Elianne Rehn**

Ho ho ho

Här på Arbetets Vänner är känner jag mig hemma för jag är minsann också en vän av arbete! Högsäsongen infaller, liksom för Lucia, under advents- och jultiden och klimax är förstås julafton. Ja och så förstås juldagen i Amerika.

Jag brukar spara den dagen till sist för att kunna garantera att jag inte fastnar i skorstenen då jag ju tappat några kilon under julaftonstressen med att färdas genom rymden snabbare än den snabbaste missil för att hinna med allt.

I övrigt är det full rulle under året, alla klappar och allt skall vara klart till julafton.

Jag skulle inte klara av det utan hjälp av alla flitiga tomtar och av min julgumma, flitiga Lisa. Flitiga tomtar ja, alla är flitiga utom Nisse som hellre vill spela datorspel. Ingen regel utan undantag heter det.

Därför är det ypperligt att Arbetets Vänner barnfest varje år firas först på trettondagen. Då har jag hunnit dra andan lite, Rudolf har hunnit ladda mulbatteriet och de andra renarna äta julgröt som de inte hann med på julafton, och jag har hunnit vara hemma med min julgumma. Hon brukar ibland klaga över att jag försummar henne trots att jag är hemma de andra trehundra sextitre dagarna.

Sedan brukar vi avsluta julen vid tjugondag Knut då julen är slut på riktigt. När jag läser ramsan "Knut knöt en knut. Då kom Knut som bodde knut i knut med Knut och frågade: Vad gör du Knut? Jag knyter en knut, sa Knut och knöt knuten ut", ja då vet julgumman och alla tomtar att julen är slut.

Då jag på trettondagen hade kommit fram till Helsingfors, parkerat ekipaget i Kampens parkeringsgrotta och uppsökt adressen Annegatan 26 var jag förväntansfull, det brukar jag alltid vara när jag får besöka barnfester och dela ut julklappar. Jag blev

genast på gott humör för jag märkte att festen redan var i full gång. Alla barn var på ett strålande humör liksom de brukar vara på julafton, och inte bara barnen utan också de vuxna. Jag är ju van att bli vänligt emottagen vart än jag mig i världen vänder och gästerna på Arbetets Vänner barnfest utgjorde inget undantag.

Mitt julgubbebesök skulle avsluta barnfesten så jag hade tid att följa med programmet sådär lite inkognito. Så skicklig Lisa från BUU-klubben var med sina batterier som skulle laddas! Som hon orkade prata och skoja och ladda, och barnen själva verkade vara laddade ända tills allt var laddat. Men så fick hon förstås också lite hjälp av Fixarmusen.

Ett riktigt barnkalas skall förstås bjuda på mete. Kön till metspoet ringlade sig lång och det tog sin tid innan alla hade hunnit pröva metarlyckan, medan de vuxna tog sig en kopp kaffe med dopp, dock inte i grytan denna gång.

Därefter blev det ringdans med Cilla och hennes man Ingolf, som trettondagen till ära hade lämnat basen hemma och i stället spelade dragspel. Då blev julgubben riktigt varm om hjärtat, för det är inte så ofta det dansas ringlekar numera och det tycker jag är synd. Det är nämligen så roligt att dansa ringlekar!

Så blev det då min tur att dela ut julklappspåsar. Åldern börjar ta ut sin rätt och jag har blivit rätt kutryggig, så jag måste stödja mig på käppen och få hjälp med att bära fram korgen med alla godispåsar till de sextionio barnen. Ibland brukar barn vara otåliga och en del rentav arga om de inte genast får sina godispåsar, men de här barnen var väluppfostrade. De förstod att alla inte kunde få påsen på samma gång, och litade på julgubbens ord att alla skulle få sin påse. Och visst var det konstnärligt målade godispåsar med olika motiv som jag fick dela ut!

Då alla hade fått sin påse och kollat att innehållet var intakt var det dags för mig att bege mig hemåt i snöyrkan. Men det var bara

roligt, för då det är vinter skall det vara snö! Det tror jag alla festglada barn håller med om.

Och ja, julgubben brukar inte vara van vid att själv få julklappar, på sin höjd kanske lite glögg, men just då jag var på väg ut stack en omtänksam arbetsvännin en ask chokladkonfekt som reskost åt mig.

Eftersom det är ett helt, långt år till nästa barnfest så önskade vi allra sist varandra glad påsk och trevlig midsommar, för det kan ju hända att vi inte träffas före nästa jul.

Julgubben

FOTO: Raili Takolander

Programmet:
 Finlands Lucia Alexandra Lindqvist med följe.
 Fartfyllda Lisa Gerkman och Fixarmusen från
 BUU-klubben.
 Mete och paus med saft och donitsservering.
 Ritbord med Ilse Berlin.
 Ringlekar med Cilla och Ingolf Törnblom.
 Julgubben Bertel Lindell.

Lisa Gerkman från BUU-klubben.

FOTOGRAF: Elianne Rehn

Stämningen i topp på vår fullsatta Barnfest

Det är så tyst, så tyst först i den intensiva väntan i festsalens svaga lampettbelysning, och så, helt sakta, börjar den förtrollande Lucia-sången svagt tona fram. Här skrider hon nu, Lucia, med sina elva tärnor närmar hon sig och står slutligen framför oss där uppe på scenen, sjungande och lysande, i flera sånger. När sedan Lucia-sången tonat ut ur salen igen igen och lämnat den i mörker, sker det plötsligt något, spotlightarna bryter fram, scenljus på den nyss så helmörka estraden tänder förväntan. Ett ögonblick bara, och en mus sticker fram huvudet mellan de mörkröda gardinerna, ser publiken och muttrar något för sig själv.

– Lisa, hojtar han. Lisa var är du!!

Det är lite som på tv. Nu hörs också musik där bakom gardinerna, det är ju BUU-sången, och vips står **Lisa Gerkman** där framför oss. Men det är inte tv nu utan hon står här på AV, verklig och livslevande och så jätteglad att se oss. Och strax är det fullt ös på showen. Här gäller det att ropa svar på Lisas frågor, gasta, vråla, räkna och så ännu sjunga för full hals i gränslös iver över att få göra det ihop med BUU-klubbsskompisen Lisa från tv och med fixarmusen, tillsammans på AV. Tänk att Lisa kan höra varje namn när alla ropar dem samtidigt! Utan tvekan, hon kan ju också räkna till ord som tiger och fest! Medan barnen i sin tur lyckas hjälpa henne att ladda de tomma batterierna med energi till tornet. Tur att barnen har så mycket energi så det räcker och blir över.

Efter att ha metat fina fångster, ofta mjukisdjur, i den röda korgen samt tankat med saft, och jubelåret till ära också med rosaglänsande donitsar och skumtomtar i pausen, blev det drag i benen och full rulle under de alltid lika poppis ringlekarna. Det dansades, snurrades, studsades och sjöngs. Också i den här generationen raskade räven, dunkade filibom-bom-bom och hoppade grodan medan kråkan körde ner i diket, igen, precis som det ska vara. Alla kan tralla med i de här lätta och taktfasta melodierna och lyckokänslorna pirrar i hela kroppen. Andra ritar hellre en bit från noiset, kringteckningsbordet, en av innovationerna på årets fest, där **Ilse Berlin** hade fullsatt med konstnärliga gäster mest hela tiden. Helt fullsatt var själva evenemanget också, årets barnfest efter ett decennium av lägre intresse. Festen utannonserades som öppen för barn som vill roa sig på svenska men på ju-

Lucia-mamma Monika Weckström och Lucia Alexandra Lindqvist.

bileumsårets första evenemang rymdes inte alla köande med, biljetterna bokades helt enkelt upp till sin sista 120:de plats.

Och det är inte bara barnen som glittrar denna festliga eftermiddag, utan också föräldrarna, farmor och mormor myser, men inte minst arrangörerna och festfixarna som ler i kapp i AV-huset.

Precis när alla dansat första varvet av ringleken "Här går karusellen" stiger plötsligt också en rödklädd gubbe in. I det högljudda stojet hör ingen hans inledande hälsning, HO HO HO, men ringleks-**Cilla** har ögonen på skaft och hon, som har en mikrofon och lyckas göra sig hörd, hojtar in den gamla välkomna bekantingen. Julgubben vill sjunga Tipp-tapp, tipp-tapp, tipp-tipp-tipp-tapp och de här sångglada gästerna klämmer vant i.

I sin stora pärtkorg har han tagit med sig snaskpåsar till alla barnen. Han sätter sig ner i en stol, gubben börjar få gamla ben, säger han och lägger ifrån sig sin knotiga käpp. Han tittar noga på varje påses hand-

ritade dekoration innan han i allsköns ro väljer vem som ska få just den. Här får barnen verkligen känna sig sedda innan de tar julgubben i hand när de får sin papperspåse med godsaker.

Huvudgästerna har hängt ivrigt med på noterna i det lovvärt högklassiga programmet. Numren har sömlöst avlöst varandra så man avvärjt tapp i stämningskurvan, från den stilla starten med Lucia, genom skoj och stoj till lugnet kring julgubbens lågmälda avslutning.

Innan Trettondagens julgubbe smyger ut på den snöiga gatan efter julsångens sista besök, får också han en julkapp av föreningen, en ask med guldpaper och röd rosett. – Nämen, får julgubben också en present, det brukar han inte få, säger han med en varm blick och låg, lite extra skrovlig röst och tackar. Kanske vi ses nästa jul igen.

SKRIBENT OCH FOTOGRAF: **Elianne Rehn**

Finns jag till om jag inte har internet?

Den här befogade frågan ställs av min vän i Vasa, låt oss kalla henne Linnéa. Hon är över nittio år gammal och återvände till hemlandet för tio år sedan efter fyrtio års arbete på olika håll i Afrika. Sedan hennes bror dog för tre år sedan har hon ingen familj, inga egna barn och inga brorsbarn, som kan hjälpa henne med det digitala och de flesta av hennes vänner har redan hunnit dö.

Under några år har jag försökt hjälpa och stöda henne, men det är inte lätt från Helsingfors. Det blir mer och mer uppenbart att det är mycket svårt att klara av de enklaste uppgifter utan internetanslutning. Linnéa har en enkel telefon som hon kan sköta samtal med, men den är sannerligen ingen smart telefon. I seniorhuset där hon bor har jag förstått att det inte finns någon internetanslutning så även om hon skulle skaffa sig en laptop så har hon ingen nytta av den där. Att köpa en smarttelefon är inte en realistisk lösning för den som inte före nittio års ålder har lärt sig använda en sådan. Det är bäddat för katastrof.

Det är plågsamt att följa med alla vardagsproblem som uppstår nästan dagligen. Man kan inte bara gå till banken och sköta sina ärenden, man måste boka tid – på nätet – och gå dit när någon har tid att ta emot. Det samma gäller skattemyndigheterna,

försäkringsbolagen, rättshjälpen. Linnéa kan inte köpa en tågbiljett för att komma till Helsingfors då det inte längre finns någon biljettförsäljning på stationen i Vasa – ”för alla köper ju biljetten på telefonen”. Vi har visserligen fått beskedet att man kan köpa sin biljett på tåget, men då kan man inte reservera en sittplats

i förväg. Tillsvidare har hon ännu kunnat köpa konsertbiljetter på Visit Vasa-betjäningen, men hur länge? ”Man vet ju inte vad som händer i stan”, beklagar hon sig när det finns bara knapphändig information i Vasabladet. ”Jag skulle vilja skriva till Vasabladet och beklaga mig över denna skamlösa nonchalans mot äldre personer”, säger hon. Men det går inte för

man måste skriva och skicka in det per email.

Posten kunde inte nå henne för att meddela att det kommit ett paket till henne till en av automaterna. Informationen gick till avsändaren i Sydafrika som skickade den till mig. Linnéa kan inte boka tid hos läkare för det måste man göra via Maisa, vilket hon givetvis inte har någon tillgång till. Och alla dessa Oma Vero, Oma Kanta, Oma Posti och andra ”Sköt-dig-själv”-plattformar som hon inte har någon tillgång till och ingen nytta av. Det finns nästan ingenting man kan sköta utan att identifiera sig med hjälp av nätbankens koder. Har man någon identitet alls om man inte har nätbankskoder?

Det här är absolut inte en enskild människas problem. Det måste ju finnas tiotusentals eller hundratusentals personer runt om i landet som på grund av hög ålder eller olika funktionshinder eller språkproblem inte klarar av den moderna digitala verkligheten utan hjälp. Många täcks säkert inte erkänna att de har problem för att de antar att det förväntas av dem att de ska kunna klara sig. Linnéa frågade om det finns en lag i Finland som säger att alla måste ha internet. Det finns det givetvis inte. Det har bara gått så här för att vi inte i tid har protesterat kraftfullt. Har man rätt att diskriminera människor och ge dem sämre service eller ingen service alls för att de inte klarar av internet? Det måste ju finnas ett alternativ till digitalt kontaktagande. Som en av mina vänner sade: om inte hissen går måste det finnas trappor. Man får inte lämna människor helt utan verktyg att sköta sina dagliga ärenden. I **Ulla-Lena Lundbergs** senaste bok ”Saker som gör det lättare att dö” finns det en essä om just denna frustration. Det var lätt att känna igen både egna problem och framför allt Linnéas vardagsproblem. ”Det känns som om jag inte fanns till” säger Linnéa med djup förtvivlan i rösten.

Har man rätt att diskriminera människor och ge dem sämre service eller ingen service alls för att de inte klarar av internet?

Tant Gredelin

Det finns nästan ingenting man kan sköta utan att identifiera sig med hjälp av nätbankens koder.

Vilken oförlömlig kväll!

”Underbart att någon håller på med något så gammaldags som litterär frågesport”, säger Stina Ekblad och blickar lyckligt ut på oss från en stor skärm.

OBS! Texten avslöjar en del av frågesportens rätta svar.

Uilken kväll! Vi kunde inleda jubileumsårets Bundul-frågesport med en lysande kulturell guldkant, med fem litterära texter reciterade av den suveräna **Stina Ekblad**, direkt från Stockholm in på storskärmen i AV-huset.

Det blev en sällsam kulturupplevelse i vår festsal, där inemot 50 personer satt bänkade, lyssnande fascinerat på tre dikter, älskade klassiker samt en monolog ur en modern teaterpjäs som valts av framföraren själv.

Minst lika många som frågesportsfrågorna vi följde med var de sinnesuttryck Stina Ekblad förmedlade till oss i sin underfundiga och självfulla tolkning av texterna. Av lycka

och hopp, av oro, allvar, sorg och tro, förtvivlan och dess mod, av längtan och av ro, av list, ömsinhet och glädje, av kärlek, rädsla och vemod, av ensamhet och av framtidstro.

Jag tänkte att jag inte hade ord nog att beskriva upplevelsen – men se där, nu kom några i alla fall. Den här kulturupplevelsen vi gick igenom lämnade oss, som när det är som bäst, berikade i vårt inre, som efter ett inre gymnastikpass av lämpligt doserade sinnesrörelser.

Publikfavoriten i lyrikdelen blev ändå hen-

Poängräknarna Viveka Högnäs-Mellner och Ingelisa Wikholm samt presentatör Carola Nyman.

nes tolkning av en bekant slagertext, levererad med en sprudlande hemkänsla som smälte alla förbehåll. Den underfundiga Stina Ekblad levde sig med fullt ös in i en helt oeffterhärmlig och ömsint dräplig version av Bara bada bastu. Dialekten är lika bred som leendena hos publiken.

– Det här var bättre än KAJ!, utbrast programledaren **Karin Bergman** när hon åter tog till orda.

Nu blev det dags för resten av de 15 frågorna. Det rätta svaret är C, blev det återkommande beskedet under tävlingen. Hela 9 av 17 frågor hade nämligen svarsalternativ C som korrekt val. Kanske något att lägga på minnet, både för framtida deltagare och arrangörer.

Efter fem frågor hade Vox Seniors och Folkdanslaget tagit ledningen med 3 poäng vardera. Mellanrapporten efter tio frågor avslöjade att ställningen var extremt jämn: fyra lag, Umgängeskretsen, Bridgeklubben, Folkdanslaget och Vox Seniors, låg på 5 poäng, tätt följda av Seniordansarna, Walentinorna och Squaredanslaget på 4 poäng.

När alla 15 frågor var avklarade stod segern mellan Squaredanslaget och Folkdanslaget,

Frågesportsvinnarna Cynde Sadler (t.v.) och Koko Weimer.

båda med 8 poäng. I den första utslagsfrågan visade båda lagen lika goda kunskaper genom att korrekt svara att **Nanny Still**, och inte **Benny Hill**, designat serien Harlekin. Avgörandet kom i den 17:e frågan, där vinnarlaget spekulerade bättre kring vilken konsthistorisk genre **Caspar David Friedrich** företrädde.

Segrarna **Kristina (Koko) Weimer** och **Cynde Sadler** förtjänade väl sina vandringspriser: två tennstop samt en tung glasskål. Men framför allt var de lyckliga över att till sin krets återerövra nöjet att få arrangera tävlingen nästa år.

Arrangemangen sköttes jubileumsåret på bästa sätt av Bokklubbens tio närvarande medlemmar, som stod för frågorna, tävlingen, guldkanten och kaffeserveringen.

Segraren Koko från Folkdanslaget kommenterar kvällen så här:

– Frågorna var bra, även om de var ovanligt Sverigerelaterade. Jag gillar alltid litteraturfrågor, och det var en fantastisk upplevelse att höra Stina Ekblad recitera. Tusen tack för det!

SKRIBENT: **Elianne Rehn**

FOTOGRAFER:

Raili Takolander och Elianne Rehn

Stina Ekblad deltar från sitt hem i Stockholm och säger:

– Så roligt att medverka, och att det går så smidigt att genomföra digitalt!

Frågorna
i årets
frågesport finns
på följande
uppslag.

DE RÄTTA SVAREN till Dr Bunduls frågesport

Bundul 2026 – rätta svar med kommentarer

1. D (Rosanna Fellman: Det Jakobstad ingen vill ha)
2. C (Jon Fosse) Monologen Den äldre kvinnan ur pjäsen En sommars dag
3. C (Dan Andersson) Epilog
4. A (38 gånger)
5. C (Alfred Tennyson) (Även bättre känd som Lord Tennyson)
6. A (Saltsjöbaden ligger i Nacka kommun)
7. C (Skata)
8. B (Estrid Ericson)
9. B (Mika Häkkinen) 1998, 1999
10. A (F.J. Valbäck) Valbäck fungerade som ordf, vice ordf, redaktör, sekreterare o bibliotekarie. Rudolf Elving var föreningsens första ordförande 1891–1892, Karl Nyström var engagerad i nyårsrevyn och Emil Lundqvist var ledare för teaterklubben.
11. C (Gästerna lyfter upp brudgummen – inte bruden – och klipper av speisen på hans strumpor). Komponerad av Niels W. Gade, Baletten Et Folkesagn
12. B (Lippizaner)
13. C (Flickan från Barösund). Donation till Ateneum av Gun Österberg, som var långrig medlem i AV och Bokklubben.
14. C (Kiss Kiss karameller). Pihlaja är Fazers äldsta godis som ännu tillverkas, det är från år 1895, men receptet har ändrats under årens lopp och varumärket registrerades först senare. Wienernugat kom redan 1904 medan Ässä mix är av betydligt nyare datum. Finlands äldsta varumärke är Singer men det är inte inhemskt.
15. C (Amos Anderssons fond)

Utslagsfrågor

Utslagsfråga 1. B (Nanny Still)
Utslagsfråga 2. C (Romanstiken)
Utslagsfråga 3. C (Nobels fredspris).
Fredspriset är till viss del inspirerat av Bertha von Suttners arbete och tankegångar. Det anses att Nobel ville att von Suttner skulle bli den första kvinnliga mottagaren av priset.
Utslagsfråga 4. D (Pieter Bruegel den äldre)
Utslagsfråga 5. B (6 litter)
Utslagsfråga 6. A (hundras)
Utslagsfråga 7. B (Hård gräddkaramell)
Utslagsfråga 8. C (Karl Ove Knausgård) Min kamp 1
Utslagsfråga 9. B (Elisbeth Gaskeil)
Utslagsfråga 10. D (13 kupoler). Finns inalles 13 gyllene kupoler. Centralkupolen omges av 12 kupoler formade som flammor, vilket symboliserar Kristus och de tolv lärjungarna.

Dr Bunduls frågesport: frågorna

(Recitation av Stina Ekblad)

Lyckokatt av Edith Södergran

Jag har en lyckokatt i famnen,
den spinner lyckotråd.
Lyckokatt, lyckokatt,
skaffa mig tre ting:
skaffa mig en gyllne ring,
som säger mig att jag är lycklig;
skaffa mig en spegel,
som säger mig att jag är skön;
skaffa mig en solfjäder,
som fläktar bort
mina påhängsna tankar.
Lyckokatt, lyckokatt,
spinn mig ännu
litet om min framtid!

1. Vilken av dessa dikter är inte skriven av Edith Södergran?

- A. Landet som icke är
- B. Dagen svalnar...
- C. Höstens dagar
- D. Skulle jag velat ha det lätt

*(Recitation av Stina Ekblad,
ej publiceringstillstånd i Aveiten)*

2. Detta är en text av en nordisk nobelpristagare. Vad heter författaren?

- A. Harry Martinson
- B. Selma Lagerlöf
- C. Jon Fosse
- D. Märta Tikkanen

3. Vem har skrivit dikten?

Tips! Personen är född i Finnmarken.

(Recitation av Stina Ekblad)

God natt – god sömn jag önskar er,
ni alla vandringsmän.
Vi sluta sjunga och skiljas –
vad mer om aldrig vi träffas igen.
Jag har sagt något litet och fattigt
av det som brunnit hos mig
och så snart brinner ner,
men den kärlek, där fanns,
ej förgängelse vet –
god natt – god sömn åt er.

- A. Tua Forsström
- B. Viola Renvall
- C. Dan Andersson
- D. Lars Huldén

*(Recitation av Stina Ekblad,
ej publiceringstillstånd i Aveiten)*

4. Hur många gånger upprepade Stina Ekblad ordet bastu i texten?

- A. 38 gånger
- B. 28 gånger
- C. 5 gånger
- D. 70 gånger

(Recitation av Stina Ekblad)

Ring, klocka, ring i bistra nyårsnatten
mot rymdens norrskenssky
och markens snö;
det gamla året lägger sig att dö...
Ring själaringsning över land och vatten!

Ring in det nya och ring ut det gamla
i årets första, skälvande minut.
Ring lögnens makt
från världens gränser ut,
och ring in sanningens till oss som famla.

Ring våra tankar ut ur sorgens häkten,
och ring hugsvalelse till sargad barm.
Ring hatet ut emellan rik och arm
och ring försoning in till jordens släkten.

Ring ut bekymren, sorgerna och nöden,
och ring den frusna tiden åter varm.
Ring ut till tystnad diktens gatulärm,
men ring till sångarhjärtan skaparglöden.

Ring ut den stolthet,
som blott räknar anor,
förtalets lömskhet, avundens försåt.
Ring in det rätta på triumfens stråt,
och ring till seger mänsklighetens fanor.

Ring, klocka, ring...
och seklets krankhet vike;
det dagas, släktet fram i styrka går!
Ring ut, ring ut de tusen krigens år,
ring in den tusenåra fredens rike!

(Fjärde strofen och sista strofen är bortlämnade. De brukar inte läsas på Skansen.)

5. Vem har skrivit dikten Nyårsklockan?

Dikten sänds varje nyårsnatt kl. 24 i Sveriges television i uppläsning av någon känd person. Den här gången hinner AV före med Stina Ekblad för just det här uppdraget har hon ännu inte haft för SVT.

- A. Tomas Tranströmer
- B. Tommy Tabermann
- C. Alfred Tennyson
- D. Evert Taube

6. I vilken kommun utspelar sig den populära svenska TV-serien Solsidan?

- A. Nacka
- B. Stockholm
- C. Ystad
- D. Trelleborg

7. Vad betyder det närpesiska dialektordet "stjuoår"?

- A. Skåra
- B. Hässja
- C. Skata
- D. Tomat

8. Svenskt Tenn är ett svenskt företag grundat 1924 och känt för sina tyger, möbler och andra inredningsdetaljer. Vem grundade företaget?

- A. Josef Frank
- B. Estrid Ericson
- C. Eva Schildt
- D. Björn Trägårdh

9. Finland har vunnit fyra världsmästerskap i Formel 1. Men endast en förare har vunnit titeln två gånger. Vem?

- A. Keke Rosberg
- B. Mika Häkkinen
- C. Kimi Räikkönen
- D. Valtteri Bottas

10. Arbetets Vänner grundades 1891 och vi firar 135 år i år. Vem av dessa herrar anses som initiativtagare och upphovsman till föreningen?

- A. F.J. Valbäck
- B. Rudolf Elving
- C. Karl Nyström
- D. Emil Lundqvist

11. Traditionen att brudparet dansar vals vid sitt bröllop är rätt så gammal och utbredd. Nu ska vi dansa Brudevalsen i Danmark. Vilket alternativ är fel enligt dansk tradition?

- A. Brudevalsen dansas på bröllopfesten strax före klockan tolv på natten.
- B. Gästerna står i en ring runt brudparet och klappar i händerna och gör ringen allt mindre.
- C. De manliga gästerna lyfter upp bruden och klipper av spetsen på hennes strumpeband.

D. I Danmark dansar man alltid brudvals till samma melodi.

12. Spanska ridskolan är världens äldsta ridskola. Den nuvarande ridskolan har sitt högsäte i centrum av Wien och grundades 1729. Den har dock anor ända från 1572 då den grundades som en ridakademi knuten till det habsburgska hovet där adelsmän kunde utbilda sig i den klassiska ridkonsten. Vilken hästras är den enda som godkänns vid Spanska ridskolan?

- A. Lusitano
- B. Lipizzaner
- C. Andalusier
- D. Ardenner

13. Detta verk av Helene Schjerfbeck från 1885–1890 hittades 2019. Vad heter målningen?

- A. Flickan och gatan
- B. Flickan och ladan
- C. Flickan från Barösund
- D. Flickan från Borstö

14. Finlands äldsta inhemska registrerade varumärke, som varit i kraft sedan 1901 är?

- A. Fazers Pihlaja-marmelad ("Kettukarkki", "rävgodis")
- B. Fazers Wienernougat konfekt
- C. Fazers Kiss Kiss karameller
- D. Fazers Ässä Mix godispåse

15. Föreningen Konstsamfundet bytte namn hösten 2025. Vad heter Konstsamfundet nu?

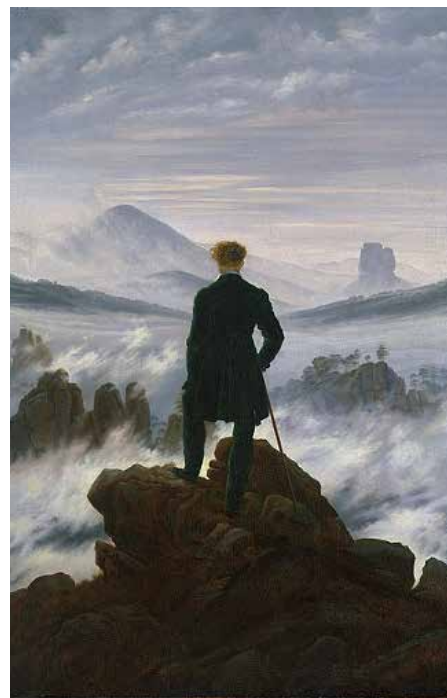
- A. Amos Andersons samfund
- B. Amos Andersons konst
- C. Amos Andersons fond
- D. Amos arv

Utlagsfråga 1. Vem har formgivit glaskollektionen Harlekin 1958?

- A. Graham Hill
- B. Nanny Still
- C. Benny Hill
- D. Oiva Toikka

Utlagsfråga 2. Caspar David Friedrich var en av de mest kända målarna på sin tid. Vilken tidsepok talar vi om?

- A. Expressionismen (ca 1905–1920)
Avbildandet av föremål ger uttryck för konstnärens egna känslor och föreställningsvärld användande sig av starka färger och förvrängning av formerna.
- B. Renässansen (ca 1400–1530)
Pånyttfödelse av gamla traditioner där konstnärerna fick inspiration från antiken.

De tidigare ganska anonyma konstnärerna trädde fram individuellt.

C. Romantiken (ca 1780–1850)

Naturen återspeglas som känslolandskap, gärna i månne eller dimma. Ruiner och naturens överväldigande kraft och mystik symboliserar människans ensamma och utsatta existens.

D. Medeltida konsten (ca 470–1400)

Konstverken skapades för religiösa ändamål. Värdefulla material och heliga bilder riktar betraktarens uppmärksamhet mot den andliga världen.

KONSTNÄR: Sylvia Kotilainen

KONSTNÄR:
Veronica Belfrage

Facklan tändes ej för egen skull

Uid tiden för Arbetets Vänners grundande var det svensktalande Finland splittrat. **Bo Lönnqvist** skrev i boken "Gränsfolkets barn":
"Ännu år 1880 bildade de svenskspråkiga i Finland inte någon enhetlig språklig, kulturell eller politisk grupp. Grovt sett sönderföll de svensktalande i två skikt: en överklass med politisk och kulturell makt, bosatt i städerna och som tjänstemän i hela Finland och en 'allmoge' bestående av hantverkare, sjömän, bönder och fiskare, bosatt längs kusterna. Grupperna levde rätt ovetande om varandra..."

I den situationen grundades Arbetets Vänner 1891 för att understöda finlandssvenska strävanden "... samt framför allt överbygga skiljemurarna mellan olika samhällsklasser bland den svenskspråkiga befolkningen i det dåtida Helsingfors."

Hur är det i dag? Är någon medlem i både Svenska Klubben och AV? Arbetets Vänners Centralförbunds ordförande **Tom Schubert** är också medlem i Börsklubben. Jag lyfter på min keps.

Läsaren må grunna vidare över frågan. Jag vill hellre vidga perspektivet till världens utveckling under de senast 250 åren. Vårt lilla AV är en droppe i det globala samhällshavet.

Sedan 1700-talet har världen upplevt en enastående, materiell samhälls- utveckling. Ett sammanlagt BNP man aldrig kunnat drömma om.

Många samverkande faktorer har bidragit. Den på naturvetenskaperna baserade industrin, en bytesekonomi baserad på penningväsendet, tidningspressens och transporternas samverkan för marknadsföringen av massproduktionen och det offentliga samtalet som grund för demokratin samt kulturens upplysningstid.

Den materiella framgången byggde framför allt på marknadsekonomin, det vill säga specialisering, arbetsfördelning och byte.

Drivkraften för allt detta formulerades av nationalekonomins fader **Adam Smith**: Egenintresset. Så här skrev han år 1776:

"Vi lita inte till slaktarens, bryggarens eller bagarens särskilda välvilja, när vi önska få något till middag, utan deras insikt om egen fördel".

På denna enkla insikt är marknadsekonomin baserad. "När var och en sin syssla sköter, så går det väl evad dig möter".

Socialismens utmaning av marknadsekonomin ledde till katastrof. När folkets behov av nyttigheter formulerades långt över konsumenternas huvud och utan hänsyn till deras vilja blev den verkliga efterfrågan nonchalerad. Därtill blev produktionskedjorna både alltför långa och långsamma. Det slutade med en krasch.

Därtill kom maktkamp och terror.

Slagordet "av var och en efter hans förmåga, till var och en efter hans behov" blev en tom fras när både kravet på insats och behovet formulerades uppifrån.

Trots marknadsekonomins seger kvarstod fördelningen av välståndet som dess akilleshäla. Det blev skevt, så att de rika blev proportionellt rikare och de fattiga fattigare.

Adams Smiths sentida mikroekonomiska efterföljare hittade på en lindring av orättvisan: den proportionella beskattningen.

Den byggde på gränsnytteteorin, som formulerats redan av Jesus.

Den fattiga änkans skärv var ju lika mycket värd som den rikas guldpenning, i proportion till deras kapital. Gränsnyttan av en liten lindring av skatten var större än ökningen av den rikas skatteprocent. Marknadsekonomen motsatte sig tanken med att varje skatt sänker den framgångsrikas motivation, som kommer från egenintresset. Det är illa för BNP.

Den fattigas förlust av motivation betyder mindre, eftersom hans marknadsvärde är försumbart.

Socialismens sammanbrott lämnade fältet fritt för marknadens ohämmade makt och individualismens – egenintressets – otyglade framfart. Jag var själv i USA när t-skjortarna under president **Reagans** tid fick deviserna "Look out for #1" och "Me first". Under 21:sta seklet har utvecklingen accelererat så att några mångmiljardärer äger nästan hela jordklotet.

Finlands egen storkapitalist heter **Björn Wahlroos**. En charmerande, högintelligent och bildad person, men inte särskilt snäll med dem som är dummare än han.

Wahlroos har inte uttryckligen definierat sin egen samhällsideologi. En liten vink om sitt djupare tänkande har han dock gett med att avslöja den rysslandsfödda, amerikanska filosofen och författarinnan **Ayn Rand** som sin meningsfrände.

Uttryckligen gäller detta deras absoluta tilltro till marknadskrafterna. Men det finns andra sidor av Rands filosofi som inte är klart uttryckta i Wahlroos spirituella intervjuvar.

Ayn Rand bekände sig till det "rationella egenintresset". Hon var inte beredd att göra något för en annan människa, men hon krävde inte heller att någon annan skulle göra något för henne.

Tillspetsat kan man uttrycka det med ett ordspråk från Sibbo: "Tro på Gud, och ärligt vandra, sköt dig själv och skit i andra".

Jag antyder inte att detta är Wahlroos' filosofi. Den skymtar inte fram i hans beteende mot medarbetare och bekanta, tvärtom. Men den kan tänkas vara inbäddad i marknadsekonomin.

Ett sätt för var och en att ta ställning till sin egen samhällsfilosofi är att tillämpa **John Rawls**' "okunskapens slöja". Den innebär att man skall välja sitt ideala samhällssystem när man inte på förhand vet vilken social status, förmögenhet, ras och kompetens man kommer att ha.

Marknadsekonomin och facklan

Vad har allt detta att göra med Arbetets Vänner?

Tänk på AV:s symbol: facklan. Den är helt motsatt det "rationella egenintresset". Det som facklan uttrycker formulerades av **William Shakespeare**, som han lade i Prosperos (!) mun.

"Gud gör med oss som vi med facklorna;

De tändas ej för egen skull: en dygd,

som ej för andra lyser, är så gott

Som ingenting."

Per-Erik Lönnfors

Välläsningssklubben – dramatiska klubben – Teaterkretsen

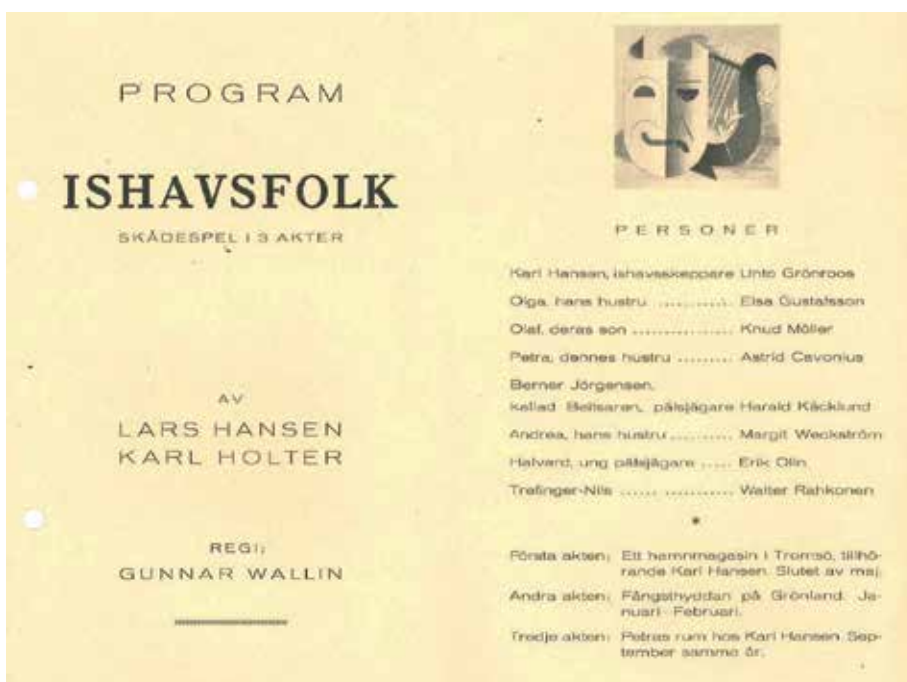
”Spelet var gott på alla händer och bifallet livligt” samt ”Teaterkretsen höjer sig betydligt över vanliga amatörgruppers nivå” skriver tidningen *Vår Tid* efter pjäserna *Den vita slaverhandlaren*, *Den hyrda fästmannen* samt *En badortsdyll* 1930 och 1931. Men då hade ju teaterverksamheten inom Arbetets Vänner pågått i ganska många år, så vi ska inte gå händelserna i förväg.

I begynnelsen var välläsning

Under Arbetets Vännerns första verksamhetsår bildades en tal- och läsklubb, som sysslade med diskussioner och välläsning. Efter att en scen införskaffats började välläsningssklubben öva in teaterstycken, en del med rätt svåra roller och detta måste väl anses ha varit grogrunden för AV-teatern.

Scen ur *Korp-Kirsti* av Frans Hedberg. Året är 1919.

Verksamheten utvecklades till en viktig gren av föreningens verksamhet. Föreställningar gavs förutom i föreningslokalen även i Nyländska nationshuset. Repertoaren omfattade främst lustspel och komedier. Som instruktörer verkade till att börja med skådespelaren **Adolf Berlin** och direktör **Anton Franck**, båda kända förmågor inom den tidens scenkonst.

Början av 1900-talet

Efter ofärdsåren i början av nittonhundratalet, då teaterverksamheten fick ligga lågt, blomstrade den upp på nytt och 1908 bildades en särskild dramatisk klubb. Klubbens instruktör var **Felix Jungell**, som efterträddes av **Emil Lundqvist**.

I föreningens 75-årshistorik nämns att under år 1911 inövades hela 18 teaterstycken, de flesta av dem enaktare, som framfördes

Ishavsfolk gavs till kretsens 50-årsjubileum på 1940-talet.

Det är svårt att förstå hur man under de mest aktiva åren kunde producera en så stor mängd pjäser som historiken rapporterar. Hur intressant skulle det inte vara att kunna se en sådan pjäs bevarad på Youtube!?

vid 44 föreställningar. Följande år togs tio nya pjäser upp och man gav 33 föreställningar. Antalet övningar lär ha varit ungefär ett hundratal per år.

Man uppträdde vid föreningens samkväm och separata teateraftnar och soaréer i ett antal olika lokaler i Helsingfors och man besökte olika orter utanför huvudstaden. Idag erbjuder AV-teatern en pjäs per år som instuderas under hösten och spelas under vårterminen. Om man har fått följa med tillkomstprocessen på relativt nära håll ser man ju hur mycket arbete som ligger bakom. Det är svårt att förstå hur man under de mest aktiva åren kunde producera en så stor mängd pjäser som historiken rapporterar. Hur intressant skulle det inte vara att kunna se en sådan pjäs bevarad på Youtube!?

1930-talet

Tiden före andra världskrigets utbrott verkar att ha varit en närmast febril tid inom nöjeslivet, inte bara i Finland, utan i hela västvärlden. Var det en aning om en annalkande katastrof som fick folk att ta ut allt de kunde av samvaro, glädje och aktivitet?

Teaterkretsen fullkomligen sprutade ut pjäser. Under åren 1930 och 1931 gav kretsen tjugotvå pjäser vardera året. För kretsen basade sedan 1930 **Walter Rahkonen** som både regisserade och uppträdde i olika roller. Han var en amatörskådespelare med talanger utöver det vanliga.

Vid teaterdagarna i november 1936 uppmärksammades AV:s teaterkrets speciellt i samband med urpremiären på **Margit von Willebrand-Hollmerus'** pjäs *Inkräktare* och 1938 konstaterade tidningen *Vår Tid* att AV Huvudföreningen intar en särställning bland de teaterspelande föreningarna.

De besvärliga krigsåren

Det säger sig självt att under krigsåren, som kom att bli rätt många, låg teaterverksamheten liksom all annan verksamhet i det stora hela nere. Männen var vid fronten och de som fanns på hemmafronten hade en hel

del annat att tänka på än skådespel. Det var mer kampen om bröd som gällde. Flera av AV:s aktiva medlemmar stupade dessvärre och lämnade efter sig tomrum som blev svåra att fylla.

På väg in i en ny tid

Revyerna hade sin glansperiod strax efter kriget, men småningom gick man över till att spela farser och komedier, en genre som håller i sig än idag. På 1940- och 1950-talet hittar man namn som **Axel Slangus**, **Eddie Stenberg** och **Göran Cederberg** bland regissörerna.

Till 50-årsjubileet på 1940-talet gav teaterkretsen en festföreställning *Ishausfolk* där många av de medverkande berömdes i pressen: **Gunnar Wallin**, **Erik Olin**, **Knud Möller**, **Harald Käcklund**, **Margit Weckström** och **Margit Rahkonen**.

På 1950-talet hade teaterverksamheten en downperiod, som bröts 1957 då skådespelarparet **Oskar** och **Eija Tengström** ryckte in som regissörer. På 1960-talet ser man en hel rad välkända namn bland regissörerna. **Nanny Westerlund** återkommer i flera repriser och andra bekanta namn är **Håkan Pörtfors**,

60-års-
s (Ny-
srevy i
te vän-
glada
kommit
li fullt
a. Bil-
pas re-

EMIL LUNDQVIST,
ledare för Arbetets Vänner
teaterklubb, 25 års jubileum
som amatörskådespel. 6 jan.

Införd i Hbl. 28/1 1925

Sedan förhandlingarna avslutats,
uppfördes enaktslustspelet „En liten
satsunge”.

Införd i Hbl. den 10/2-25.

Arbetets vänner teater-
klubb hade senaste söndag arrangerat
en teaterafton i huvudföreningens lokal
med trenne recettföreställningar till för-
mån för sin ledare hr Emil Lundqvist,
som nu kan blicka tillbaka på 25-årig
verksamhet som amatörskådespelare.
Jubilaren, den omtyckte komikern, spe-
lade med i de tre lustspelen „Förlovnin-
gen”, „Mottagningstimmen” och „Civill-
klädd”. Salen var fullsatt av en intree-
serad publik. För öppen ridå uppvakta-
des hr Lundqvist bl. a. av en deputa-
tion från Arbetets vänner, varvid ordfö-
randen vicehäradshövding Göran Leo-
pold höll ett tal och tackade
förnitiskt arbete till förenin-
gens bästa. Härvid överräcktes en vär-
defull minnesgåva. Av vänner och med-
lemmar i teaterklubben fick hr L. motta-
ga ett guldur samt från teaterklubben
och teatorvänner trenne lagerkransar
med gulröda band. Hr Harald Keck-
lund gav i ett tal en återblick på hr L:s
teaterverksamhet under de gångna åren.
Till hyllningsbevisen hörde för övrigt
blommor, tal och telegram i mängd.

Införd i Hbl. 23/2 1925

Arbetets vänner teaterklubb hade
den 8 maj arrangerat en lyckad teater-
afton, som var den sista före sommaren.
Härvid upptog programmet de tvenne
lustspelen „En herre utan frack” i två
akter och sångspelet i en akt „Tre fria-
re” av J. Wecksell. Senaste onsdag
var teaterklubben samlad till en enkel
supé som avslutning på säsongen. I ett
tal tackade härvid huvudföreningens
ordförande vicehäradshövding Göran
Leopold „scenens folk” samt särskilt
teaterns ledare hr Emil Lundqvist för
gott arbete.

Införd i Hbl. 9/2 1925

Inom föreningens ledning
hade man insett att det
behövs en satsning på
yrkeskunniga regissörer
för att pjäserna ska bli bra
och dra publik.

Gerda Wrede och Berit Neumann-Lund, alla
kända som skådespelare på Svenska Tea-
tern.

På 1970-talet nämns **Sven Sid, Margret von
Martens, Ulf Törnroth, Cita Örndahl, Göran
Schauman** och **Kim Sirenus** bland regissö-
rerna.

Inom föreningens ledning hade man insett
att det behövs en satsning på yrkeskunniga
regissörer för att pjäserna ska bli bra och dra
publik. Av de fina recensionerna i olika tid-
ningar kan man dra den slutsatsen att sats-
ningen har burit frukt. Några citat:

Teaterkretsens klippbok anno 1925.

”Att det var en stark föreställning bevisas
väl bäst av att man mycket sällan tänkte på
att man hade att göra med amatörer.” (Nya
Pressen).

”Där fanns en charm som bar över ram-
pen, en scenglädje som tydligen övervunnit
svårigheter.” ”Fru Knuuttilas rollprestation
var strålande och får anses vara långt utöver
amatörstadiet.” (Vår Tid).

På åttiotalet försökte man sig på en ny verksamhetsform, det vill säga dockteater, och teatergänget delades upp i revyteatergruppen och dockteatergruppen.

1980- och 1990-talet

På åttiotalet hade teaterkretsen en flitig och engagerad regissör i **Erik Niiranen**, också skådespelare på Svenska Teatern. En av de största och mest bejublade satsningarna verkar ha varit *Cabaret* i regi av Niiranen. Den gavs år 1986 sammanlagt tjugo gånger och publiken var förtjust. Skådespelarprestationerna rosades, liksom också dekoren, belysningen och ljudeffekterna. Det var en stor förlust för teatern att Niiranen gick en för tidig död till mötes bara cirka fyrtio år gammal.

På åttiotalet försökte man sig på en ny verksamhetsform, det vill säga dockteater, och teatergänget delades upp i revyteatergruppen och dockteatergruppen. Gruppens medlemmar tillverkade dockorna själva och föreställningarna gladdde barnen vid barnfesterna. Dessvärre höll inte denna verksamhet i sig särskilt länge.

Samarbetet med institutionsteatrarna

Det goda samarbetet med institutionsteatrarna manifesterade sig bland annat genom att teaterkretsen på 1960-talet av Svenska Teatern fick emotta en värdefull donation dräkter representerande olika tidsepoker.

Kretsen gjorde studiebesök både till teatrarna i Helsingfors och lite längre bort. Väldigt många skådespelare och andra kulturarbetare ställde upp med framföranden av olika slag på månadsmöten och andra evenemang. Listan är lång med många kända namn – **Leif Wager**, **Lasse Pöysti**, **Erik Fröling**, **Birgitta Ulfsson** och **Erna Tauro** för att bara nämna några. Lilla Teatern var likaså en samarbetspartner.

En stabil grund

Amatörteater verkar att i alla tider ha varit en populär verksamhet, inte bara inom AV utan inom alla ungdomsföreningar runt om i landet. Många professionella skådespelare har tagit sina första steg på tiljan som amatörskådisar i sommarteatrar, farser och revyer och väldigt många amatörskådespelare återkommer år efter år i olika uppsättningar även om de aldrig försöker bli proffs.

Inom AV har teatern hållit stånd som en av de mest populära kretsarna och hela föreningen väntar otåligt på följande premiär.

Repetition av "Fula Elsa" år 1990. Stående från vänster Stig Lindroos, dekor, Monica Grönholm, rekvisita, Anne-Maj Lönnberg, regi, Dick Berlin, teknik samt Grethel Sjöholm. Sittande från vänster Bo Sjöholm, Benita Udd, Krister Lundsten, Fula Elsa – Kerstin Lampinen, Christian Holmström och Else-Maj Ståhle.

Scen ur Regina von Emmeritz av Z. Topelius år 1932. Pjäsen regisserades av Gunnar Wallin.

Det är också den verksamhetsform som vid sidan av körernas framträdanden syns bäst utåt. AV-teatern har haft sina med- och motgångar, delvis beroende på samhällsliga förhållanden som kan stavas krigsåren, och delvis då man saknat duktiga regissörer. Men vi får vara glada över att efter en motgångsperiod har det alltid burit uppåt igen och man kan säkert säga att AV-teatern i dagens läge står på en stadig grund som byggts under 135 år av ivriga teaterentusiaster.

SKRIBENT: Moa Lindeman

KÄLLOR:

En fackla tändes. Huvudföreningens 75-års historik

Facklan brinner. Huvudföreningens 100-års historik

Föreningarna Arbetets Vänner 1891–1941 Jubileumsskrift

Skicka in en kopia av det lösta korsordet senast 15.3.2026 antingen per e-post till info@arbetetsvaner.fi eller per post till Arbetets Vänner Huvudföreningen, Annegatan 26, 00100 Helsingfors. Vinnaren lottas ut bland de rätta svaren och får ett presentkort till AV:s teaterutfärd till musikalen "Hundraåringen som klev ut genom fönstret och försvann" på Lurens sommartheater 2026.

Jubileumskorsord

gjort av B-M. Andtfolk

Lösningen publiceras i Aveiten 2/2026!

BMA 2025	PÅ AV-FANA?	KARAMZIN NILS TORVALDS	IMPERFEKT AV SKRIKA	I FALL	AV-BIBLIOTEKARIE GALT
→				FÄRDINSON PASSERAR? LILLEFÄR	
LED-INFLAMMATION					VASS-BÅT
→		RÖTT FÄRGÄMME DE HAR SINA GULA SIDOR			TILLHANDAHALLAS
UMBERTO FÖRFATTARE TRÖTTINA				EVEN-TUELLT SÄGÖ-VÄSEN	
→			KONST PÅ LATIN PRÄST I GT		TÄVLING
REMMARE		MOBIL LAGRAR			
HUG-SKOTT OCH KRYDDA LS	SALT-HALTIG 8 I DANMARK			BOR VISSA AVEITER 1	DISTANS
TRAGISK HJÄLTINN I HAMLET	↓ LÄNDERNA VID ÖSTRA MEDELHAVET HOLLANDS RÖP	↓ SVÄNG EDELFELT	KARL	DELSTAT I USA MASSACHUSETTS	
↓			MUSKETÖR ARGON		"ÖVERENS POJK-NAMN
GENOMGÅENDE			MERIKARVIA PÅ SVENSKA	FÄRLIGT ÄMNE I BYGGNADS MATERIAL CREDO	
BÄRNSTEN STAD I SCHWEIZ		STAD I FRANKRIKE ACKORD		HAR MAN I BANK? DANSK 8 I LILLA BÅLT	
↓			SNÄLLA PAPEGOJA		HACK I HÅL? MÅNGEN PÅ AV?
BIBELDIG SPECIALKOST RYSSJA		TIDEVARV TUNNA MAJSBRÖD	EFTER REGN KOMMER... HÅRET AV FÅRET		MED-DELANDE
↓		FÅGEL SUND		MÄRR KÄURIS MÄKI	DAGENS NYHETER --- OCH CAMILLA
→		FLICK-NAMN FASAD		ÖGRUPP ANDRA SVENSKA LYCEUM	INTE VÅRA
"ÖVRIG	ANDY MC--- KOPPAR		UT-RYMME		
→			EN AV PETERSSON	VON ESSEN, SKÅDE-SPELARE	
FORD-MODELL		KARE-NINA		FINGERA	

Dramatiskt värre?

”Aveiten motarbetades med händer och tänder”

Med den iögonfallande rubriken, bland historikens annars så neutrala tongångar, framställs en tämligen tillspetsad konflikt när föreningens tidning skulle grundas.

Rubriksättaren väljer att inte precisera, inte berätta om något motarbetande eller dilemma. Detta faktum och tonen väcker frågor och nyfikenhet. Nu tar vi en extra titt i källorna i hopp om att hitta något mera där, några nyanser mellan raderna.

När man så efter en del grävande fått fram bland annat att den utpekade aktören var mycket aktiv inom föreningens teaterkrets så, hm – kan man möjligtvis då ana ugglor i mossen? Kan föreningens stort uppskattade skådespelartalang samt charmiga och omtäckta medlem **Knud Möller**, ha spätt på med lite dramatiskt show här? Eller var det möjligen fråga om uttryck för ett samtidigt stort engagemang och vanlig mänsklig oro inför hur projektet skulle arta sig? Eller har han agerat i krasst egenintresse som oproblematiserat anför i historiken?

Nämigen; när planerandet – efter decennier av återkommande funderande – äntligen sattes i gång helt konkret och Arbetets Vänner skulle grunda sin egen tidning, då envisades alltså enligt historiken just denna värtaliga medlem av Teaterkretsen med ett kraftigt motarbete planerna. Nämda herre var lovordad både som aktör på scenen och som dramaförfattare till pjäser som ”Trollkonster för blindas”. Han jobbade som redaktör på Rundradion, som riksradiation hette då, och blev senare folkkär mediakändis både på finska och svenska. Han drog folk över hela landet till tv-rutan påfallande uppmärksamma i sitt lyssnande på just hans utrikeskommentarer, som han avslutade med orden: ”Täällä Knud Möller, Lontoo”, eller vilken ort han rapporterade från just då.

Men för att återgå till läget inför tidningens grundande. Nå, den motsträvige journalisten blev ändå överkörd av redaktionskommittén eftersom de ansåg att han talade i egen sak, att han ”bråkade” bara för att han inte ville åta sig att bli huvudredaktör för tidningen. Kanske det.

När tidningens provnummer utkom år 1948, vad hette då den ansvarige huvudredaktören? Jomenvissat hette han Knud Möl-

ler; han undgick inte sitt öde, som historiken säger, och han lotsade sedan projektet igenom de fyra första åren.

Låter inte rubriken lite väl tillspetsad när inga utförligare eller konkreta argument mot satsningen alls omnämns? Den färgstarka formuleringen är hämtad ur föreningens 100-års historik och alltså säkerligen välgrundad – så visst hade det tillfört en komplettering till tidsbilden att kunna läsa mera om hurdana uttryck det där bråkandet riktigt tog sig. Inte heller mellan raderna hittades något substantiellt och dessvärre fanns ju då ännu inget föreningsblad i vars arkiv man än i dag kunde ha hoppats läsa något om saken.

Men, att detta uttryckligen var ett intensivt och passionerat skede i föreningens historia framgick livligt när den i frågan starkt involverade **Nils Ahlqvist** underhöll sina gäster med dessa händelser ännu på 1960-talet på självständighetsdagens återkommande ”namnsdagskalas”. Han var medlem av den grundande redaktionskommittén och alltså representant för dem som Knud Möller uppgavs ha bråkat med. Vad han, som också var dagens skribents farbror **Nisse**, exakt sade har tyvärr gått förlorat beroende på den åhörande, blivande skribentens då unga ålder, men sagesmannens odelat varma och uppskattande tonfall gällande Knud Möller är ett desto starkare minnesintryck inte att ta miste på. Och detta ger en avgjort positivare framtoning av vad som faktiskt försiggick när det begav sig.

Med historikens spektakulära ordval ”med händer” och speciellt ”med tänder”, lutar det kanske åt att det hela inte nödvändigtvis var helt humorbefriat avsett heller? Trovärdiga sagespersoner i dag inom huvudföreningen hävdar ändå att Möller nog i tiden sågs som något av en bråkmakare. Det är ändå skäl att ställa frågan om hur mycket den tidens auktoritärare synsätt förändrats på 75 år? I dag välkomnas mångfald

Nils och Solvey Ahlqvist.

och idériakedom som styrka och drivkraft och med den transparens som numera förrespråkas skulle vi väl ha kunnat läsa mera om vad som egentligen tilldrog sig, vad som

Knud Möller, kommentator och utrikeskorrespondent, på sin arbetsplats i Rundradions (YLE) studio vid Kasernatorget 1952.
FOTO: Nasretidin, Råshid / Museiverket

Att den nystartade tidningen utkom så ofta som varje månad under terminerna och i en toppupplaga på inemot 1200 exemplar krävde mången hängiven och plikttrogen medlem som "skötte rulljansen". Med nitisk sparsamhet i efterkrigstida anda bad redaktionen alla returnera kuverten för återanvändning.

– Innan vi kasserade något kuvert begrundade vi samfällt om det ändå inte kunde hålla ihop för en tidningstransport till, berättade en road **Solvey Ahlqvist**.

Och läsarna tog väl vara på sina kuvert, fast somliga kom springande i sista valetet och stack in det i kansliets brevlucka.

– Jo, och man visste genast vem slarvern var för namnet stod ju på kuvertet, skojade Nisse Ahlqvist vidare.

Paret Ahlqvist benämns trotjänare i föreningen och de vittnade om det myckna talkoarbetandet i stolthet över den egna tidningen. Att anlita ett tryckeri ansåg man sig inte ha råd med, istället skrev man stenciler och duplicerade sitt föreningsblad egenhändigt och med fingrarna nedfläckade av trycksvärta.

Ahlqvistarna hade för vana att promenera flitigt för att hålla sig i form och när den pinfärska föreningstidningen var klar kunde rutterna bli många timmar långa. Det sågs som ett uttryck för den allmänna AV-andan och som ett hedrande nöje att spara på frimärkena och personligen dela ut bladet till

medlemmar som man "hade vägarne förbi". Ordförande **Randall Nybom** stod först i tur och fick motta ett exemplar där doften av trycksvärta sällan hunnit klinga av.

I det första numret i januari 1948, försöksnumret "A.V. huvudföreningens egen TIDNING" presenterar tidningen som sin främsta uppgift att vara en föreningslänk medlemmarna sinsemellan och bidra till närmare kontakt, även med styrelsen. En framsynt inställning som vi absolut skriver under än i dag.

Det skulle dröja 25 år innan tidningen började utkomma i tryckt form. Följande generation och den femte redaktören i ordningen, Borgbackens programchef **Sara Ekelund**, tog då vid.

SKRIBENT OCH FOTOGRAF:
Elianne Rehn f. Ahlqvist

Källor

AVH:s 75-års historik
AVH:s 100-års historik
Aveitens arkiv
Agneta Ahlqvist, fil.dr
Museiverkets JOKA-arkiv
YLE Arkiv

Visuella variationer var typiska för arbetssättet

föranledde en sådan rubricering.

Grävet här kunde inte uppenbara den enda sanning som kanske aldrig finns, men kanske ge en något mera nyanserad bild ändå. Min personliga reflektion blir att må då Knud Möller ha varit en bråkmakare, de här bakomliggande orsakerna vet vi inget om, men någon tråkig bromskloss var han åtminstone inte. Tvärtom, var han uppenbart en inspirerande person som passionerat och aktivt medverkade till skapandet av historia och föreningens nya tidning.

Iver, stolthet och doften av trycksvärta

Gott och väl att ha en ansvarig redaktör, men inte var det nog när det gällde att få ut en tidning visar det sig när skribenten gräver vidare.

Kalendarium

<https://avh.arbetetsvanner.fi/home/kalender/>

LÖRDAG 14.2 KL. 15 OCH 18

Kärlekens många ansikten. **Walentinakörens traditionella vändagskonsert.** Biljetter 20 €, www.walentinakoren.org och vid dörren. Kaffeservering med tilltugg för 10 € före, emellan och efter konserterna.

FREDAG 20.2 KL. 19

Premiär: **AV-teaterns "Jo, det gällde annonsen"**.

Regi: Johan Aspelin.

Anmälningar till biljetter@avteatern.fi eller tfn 044 766 4103.

Biljetter: à 20 €.

SÖNDAG 22.2 KL. 15

Föreningen bjuder medlemmarna på **jubileumsföreställning** av AV-teaterns "Jo, det gällde annonsen" samt på kaffe i pausen.

Anmälningar till biljetter@avteatern.fi eller tfn 044 766 4103.

Gäller söndagen 22.2 kl. 15.

80 aveiter ryms med i anmälningsordning.

LÖRDAG 28.2

135-årsjubileets stora festdag.

Blomsterhyllningar på Sandudds och Malms gravgårdar. Uppvaktningsdelegationen startar kl. 9.30 från Kiasma. Intresserade medlemmar kan delta på plats, förfrågningar Monika Weckström tfn 040 518 5335.

Kl. 14 Solenn årsfest med bl.a. utmärkelser, sång- och musikprogram. Bubbel och smörgåstårter serveras. Klädsel: mörk kostym. Alla välkomna utan anmälan.

Kl. 18 Medlemsfest med snapsvisetävlingens final. Meny: Pärlor och blinier vid sittande bord i Festsalen, AV-huset. Sång- och musikprogram på olika våningar liksom kaffe och tårter. Obligatorisk anmälan till denna medlemsfest senast 20.2.2026. Fri festklädsel. De 120 först anmälda ryms med. E-post: anmalan@arbetetsvanner.fi. Medlemmar som inte har e-post kan kontakta Elianne Rehn per tfn 050 357 4751.

Kalendariet är preliminärt.

Följ med kalender- och aktuellt sidan på föreningswebben.

Förfrågningar programutskottet@arbetetsvanner.fi

LÖRDAG 14.3 KL. 19-22

Retrodisco: Saturday Night Fever. Under 50-åringar bara i vuxet sällskap. Obs! Datumet var tidigare ett annat, här uppdaterat och rätt. Medlemmar välkomna och inträdet fritt. Ta med en dansglad vän!

LÖRDAG 21 MARS KL. 14-17

Jubileumsseminarium i samarbete med Förbundsarenan.

Vilken är föreningarnas roll idag och vilken kan den vara i framtiden? Kom med och inspirera och inspireras i AV-husets festsal.

Öppet för alla intresserade samt inbjudna föreningar. Inträdet är fritt. Pausservering.

SÖNDAG 12 APRIL

Föreningens stadgeenliga **vårmöte** med program.

Ingen Jubileumskryssning 18.4 till Tallinn. Inhiberad på grund av sviktande intresse.

LÖRDAG 25.4

Bridgeklubben 80-årsjubileum.

ONSDAG 20.5

Våravslutning med program.

